

Kompostēšanas reģistra izveide

Dace Āriņa

Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija

Projekta "No atkritumiem uz resursiem" reģionālais seminārs par bioloģisko atkritumu apsaimniekošanu
Latgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, 2026. gada 30. septembrī, Daugavpilī

Eiropas Savienības LIFE programmas integrētais projekts "Atkritumi kā resursi Latvijā –
Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju"

LIFE programmas projekta aktivitātes C8 «Risinājumu demonstrēšana bioloģisko un pārtikas atkritumu samazināšanai un pārtikas atkritumu mērījumu uzlabošanai» apakšaktivitātes C8.1 «Tehnoloģiskie risinājumi bioloģisko atkritumu decentralizētai apsaimniekošanai» uzdevumi:

- izstrādāt rekomendācijas “Komposta reģistra” izveidei pašvaldību līmenī un sniegt ieteikumus pašvaldībām tā īstenošanai; kā arī palīdzēt papildināt pašvaldību sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošos noteikumus šajos jautājumos;
- izstrādāt ieteikumus (metodiku) mājkompostēšanas bioloģisko atkritumu uzskaitēi un otrreizējās pārstrādes rezultātu integrācijai oficiālajā atkritumu statistikā, prezentējot un konsultējoties ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centru.

Bioloģisko atkritumu iedalījums pēc veida

Virtuves atkritumi:

- dārzeņu, augļu mizas;
- ēdiena atliekas;
- olu čaumalas;
- tējas un kafijas biezumi bez maisiņiem un filtriem;
- citi līdzīgi pārtikas atkritumi;

Dārzu un parku atkritumi:

- veci augi, puķes un to saknes;
- pļauta zāle;
- kritušās lapas;
- nezāles;
- nelieli zariņi un stiebri (~5 cm gari);
- citi līdzīgi zaļie dārza atkritumus

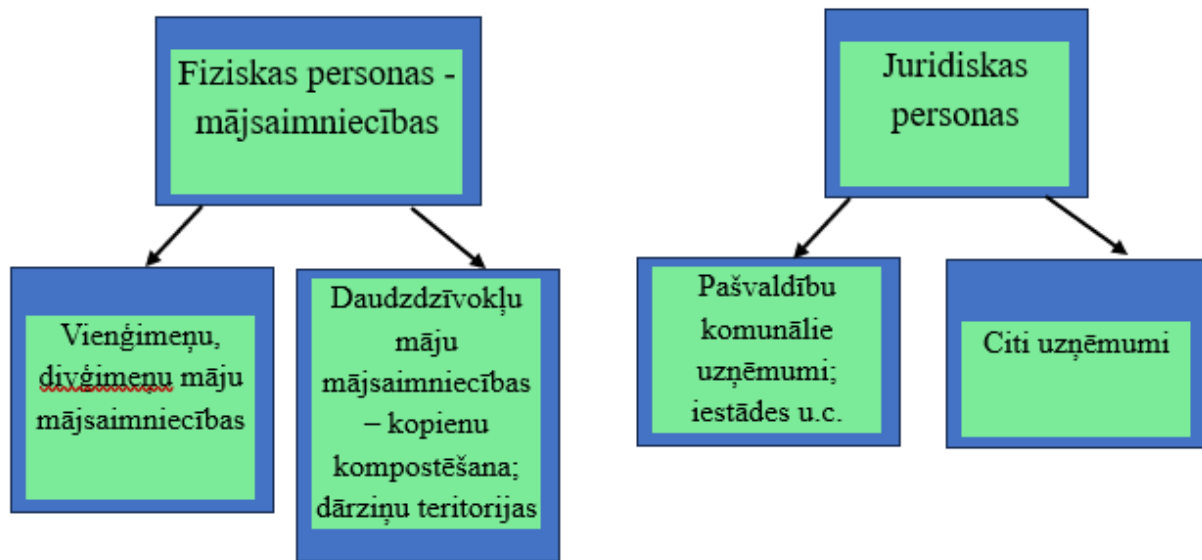
«Komposta reģistrs». Kāpēc tas vajadzīgs?

- Datu iegūšanai par bioloģisko atkritumu radīšanu, savākšanu, pārstrādi; siltumnīcefektu izraisošo gāzu (SEG) emisiju aprēķinu veikšanai.
- Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai.

2022.gadā Valsts kontrole: “*Nav izstrādāta sistēma kompostēšanas darbību uzskaitēi pašvaldības kompostēšanas vietās vai mājās. Būtībā visa šī kompostēšanas darbība un līdz ar to arī šādā veidā radīto, savākto un pārstrādāto bioatkritumu daudzums paliek "pelēkajā zonā" un netiek identificēts, uzskaitīts vai reģistrēts.*”

Bioloģisko atkritumu daudzuma uzskaitē pēc novērtējuma, kas sniegts Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2019/1004 (2019. gada 7. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus, kā aprēķināt, verificēt un ziņot datus par atkritumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK, un ar ko atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu C(2012) 2384 (izziņots ar dokumenta numuru C(2019) 4114).

Kompostētāji

Mājkompostēšana pašvaldību saistošajos noteikumos par atkritumu apsaimniekošanu

9% no pašvaldībām nosaka, ka var nepieteikt bioloģisko atkritumu savākšanas konteineri, ja mājсаимniecība veic bioloģisko atkritumu mājkompostēšanu.

65% no pašvaldībām nosaka, ka var samazināt nešķirotu sadzīves atkritumu izvešanas biežumu 2 reizes salīdzinot ar noteikumos norādīto, ja kompostē bioloģiskos atkritumus savā mājсаимniecībā un otrreizēji izmantojamos atkritumus šķiro un nodod pārstrādei.

Jautājumi pašvaldībām

Pašvaldības nosaukums:
Cik Jums ir pašvaldības teritorijā viengimeņu un divgimeņu māju un cik no to mājāsaimniecībām ir pieteikušās kompostēt bioloģiskos atkritumus (BA)?
Viengimeņu un divgimeņu māju skaits:
No tām BA kompostē:
Kā Jūsu pašvaldībā reģistrē viengimeņu/divgimeņu māju mājāsaimniecību skaitu un iedzīvotāju skaitu tajās, kas savus BA paši kompostē:
Vai reģistrē pašvaldībā (kādā veidā reģistrē (datu bāze)?:
Vai reģistrē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums (kādā veidā reģistrē (datu bāze)? :
Vai reģistrē atkritumu apsaimniekošanas reģionālais centrs (AARC) (kādā veidā reģistrē (datu bāze)?:
Kādi parametri pēc Jūsu domām mājkompostētāju reģistrā būtu jāiesniedz:
Viengimeņu un divgimeņu māju mājāsaimniecību skaitu un iedzīvotājus skaitu tajās, kas savus BA paši kompostē (<i>atbilde: "Jā" vai "Nē"</i>):
Norādīt kompostēšanas tvertnes tilpumu – kāda tilpuma tvertnes ir (<i>atbilde: "Jā" vai "Nē"</i>):
Norādīt kompostēšanas tvertnes tilpumu – kāda tilpuma tvertnes ir, un to piepildījumu (<i>atbilde: "Jā" vai "Nē"</i>):
Kompostēto atkritumu apjomu gada laikā, m ³ (<i>atbilde: "Jā" vai "Nē"</i>):
Zaļās zonas platību (<i>atbilde: "Jā" vai "Nē"</i>):
Citus parametrus? Kādus:
Kuram būtu jāuztur šis atkritumu apsaimniekošanas reģistrs?

No 43 pašvaldībām atbildes iesniegušas 14 (33%)

Pašvaldību skaits	Kas reģistrē mājas un to iedzīvotāju skaitu			Kādi parametri mājkompostētāju reģistrā būtu jāiesniedz				
	Pašvaldība	AA uzņēmums	AARC	Vienģ. Un divģimeņu māju skaits un iedzīvotāju skaits	Komposta tvertnes tilpums	Kompostēto atkritumu apjoms gada laikā	Zaļās zonas platība	Kas uztur komposta reģistru
14		9	4	Jā – 10 no tām 3 tikai māju skaits Nē- 4	Jā – 3 Nē- 11	Jā -6 Nē -8	Jā-3 Nē 11	AA uzņēmums - 3 AARC-3 AA sadarbībā ar AARC- 4 AA sadarbībā ar pašvaldību -`1

Ieteikumi no pašvaldībām

Mājkompostēšanai novirzītais atkritumu apjoms būtu jānosaka aprēķinu ceļā, izmantojot ēkā deklarēto cilvēku skaitu, vidēji gadā radīto pārtikas atkritumu daudzumu uz vienu iedzīvotāju un aprēķināto kompostēto atkritumu apjomu, izmantojot datus par zaļo zonu.

Izvērtēt iespēju paredzēt atkritumu radītājam sniegt atbildes par zaļās zonas platību kā intervālu, lai atvieglotu atbilžu sniegšanu.

Papildināt ar šādiem iesniedzamiem datiem:

- Zaļās zonas apsaimniekošanas intensitāte;
- Koku skaits un to veidi.

Ieteikumi no Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra

- Datiem jābūt izmantojamiem, lai kompostēto bioloģisko atkritumu daudzumu var novērtēt tonnās
- Datus var apkopot Atkritumu apsaimniekošanas reģionālie centri, kas pēc tam datus nodod Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram.

Ieteikumi

Komposta reģistra izveidei sagatavo veidlapas formu, ko izplata pašvaldības un atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma mājas lapā. To aizpildot un iesniedzot pašvaldībai, norāda klienta pamatdatus un:

- ✓ Apsaimniekojamās mājas adresi, zemes kadastra Nr., zaļās zonas vai dārza platība, m²;
- ✓ Mājā deklarēto vai faktiski dzīvojošo personu skaitu;
- ✓ Kompostēšanas veidu, paštaisīta vai rūpnieciska kompostēšanas tvertne, m³;
- ✓ Gada laikā paredzētais kompostēšanas apjoms;
- ✓ Tvertnes vai iekārtotās kompostēšanas vietas fotogrāfija.

Ieteikumi

Informāciju par mājkompostēšanu iedzīvotāji var sniegt divos veidos:

1. Slēdzot klienta līgumu ar pašvaldības izraudzītu atkritumu apsaimniekotāju, aizpilda attiecīgās ailes līguma formā;
2. Aizpildot veidlapu par kompostēšanu, kas izplatīta pašvaldības mājaslapā vai atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma mājaslapā – tas attiecas uz klientiem, kuru līgumi noslēgti pirms izmaiņām datu sniegšanā par mājkompostēšanu.

Komposta reģistra izveide un nosacījumi jānosaka pašvaldības saistošajos noteikumos par atkritumu apsaimniekošanu;

Atkarībā no tehniskās realizācijas, kompostējamo dārza atkritumu daudzumu māsaimniecībās var noteikt pēc komposta tvertņu tilpuma vai izmantotās zaļās zonas platības, kā arī cilvēku skaita un to radītā virtuves atkritumu daudzuma uz vienu iedzīvotāju.

Paldies par uzmanību!

Latvijas Atkritumu saimniecības asociācijas kontakti:

Vēja iela 33-1, Rīga, LV-1004

lasa@lasa.lv

bendere@lasa.lv

wastetoresources.kem.gov.lv

LIFEwastetoresources

waste_resources

wastetoresources

waste to resources

wastetoresources

LIFE integrētais projekts "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai autoru nostāju un viedokli, un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūras (CINEA) nostāju un viedokli. Ne Eiropas Savienība, ne finansējuma piešķirējs nav atbildīgi par pausto saturu.

